

חסיבות מוגברות — כלומר, כגייס מוקטן — עם חיל-אוויר מושלם משלו. חמש חטיבות חדרו בפועל, מהן אחת בהסתננות וארבע בדרך האוויר (החלוץ בדאונים, השאר במטוסים שנחתו בשדות, אשר הוכנו בקרחת ג'ונגל, בלב השטח היפאני). מפני אופי השטח, גדלו, קיום היכולת לתיספוק וסיוע אוויריים קבועים ויעילים, ומיעוט דלילות כוחות האוייב, יכלו עוצבות אלו, שנקראו "צ'ינדיטים", לפעול ברציפות עד חמישה חודשים. בכך נבדלו ממאמצי איגוף-אנכיי-עמוק (וכן קומנדו למינהו) בזירת אחרות.

בצה"ל חשבו להעביר לזירתנו את ההחריזות העמוקות של וינגיים

שנסיבותיהן איפשרו פעולה רצופה במשך שעות או ימים ספורים בלבד. דבר שלא ייאמן הוא — ונשמע כבדיחה — שלפני שנים רבות חשב צה"ל ברצינות מדידה להעתיק את "החריזות-עמוקות-הטווח" של וינגיים בכבורמה, לזירתנו.

צינחה חסרת-היגיון

אחר מילחמת-העולם השנייה שקע שימוש של האיגוף-האנכיי-העמוק. למרות שהיה בידם כוח מוטס מאורגן ומאומן היטב בן כמה דיביזיות, לא מצאו האמריקאים לבצע בקוריאה אלא שני מיבצעים מוטסים, כל אחד בגודל של חטיבה, ושניהם כאיגופים-אנכיים קרובים — כלומר, לא כמאמצים עצמאיים, אלא כמאמץ מישנה של מאמץ קרקעי טאקטי, כאשר האיגוף האנכי נוחת לא מאחרי חזית האוייב וכעומק שיטחו, אלא בתוך איזור הלחימה ובטווחי ומקורחב של שעות וקילומטרים בודדים מן הכוחות הקרקעיים, המתחברים.

הצרפתים, שטיפחו עוצמה מוצנחת משמעותית, גם הם לא הביאוה לידי ביטוי של ממש במילחמת הודו-סין. אחרי הצלחה מסוימת באיגוף-אנכיי-קרוב, שבוצע בעורף הוויאטימי (שמה דאו של "הישות" הוויאטי נאמית-קומניסטי) שתקפו איזור מסויים ונאלצו לסגת, הגה הפיקוד הצרפתי גירסה מורחבת של הצלחתו, בצורת הקמתו, עמוק בתוך שטח האוייב, של מיתחם מבוצר מנותק יבשתי. הרעיון היה ליצור אתגר לויאטימי, שיראו במיתחם מנותק זה טרף נוח, ירכזו כוחות גדולי להטקפתו ויבסו באמצעות היתרון הצרפתי בעוצמת-האש, הקרקעית והאווירית.

המיתחם הוקם ליד גביז לאום, כעמק הקרוי דיאן-ביאן-פן.

סוף הסיפור ידוע. קרב זה הפך מפדה צרי-פתית צורבת ומשפיקה, שהטביעה חותמה על המשאיהמתן אשר התנחל אז בזנבה.

מנקודת-הראות המיקצועית, נגרמה המפלה מפני ש-הרעיון הצרפתי גילם את האיגוף-האנכיי-העמוק באחד משיאי עיוותו: החזקה סטאטית של איזור מוגבל קבוע, לזמן ממושך, הרחק מעבר לטווח יכולת הסיוע והחבירה של כוחות-קרקע רגילים, באמצעות תיספוק אווירי בלבד הוא מן הדברים הבלתי-אפשריים, בין מפני שהמפלה הבלתי-מנמנת היא עניין של זמן בלבד; ואפילו אם אפשר למנעה, המחיר תמיד כבד מאד ביחס.

תרומת הצה"ל לאיגוף-העמוק היתה, כמובן, הצניחה במיתלה, בפתיחת מיבצע-קדש 1956. כפי שיעוד נראה, הרי כמעשה-החימה, מייני-חדת פעולה זו בהיותה חסרת-הפשר ומחוסרת-ההיגיון שבכל האיגופים-האנכיים-העמוקים.

איזנהארד וארנולד בימי המערכה

חיילים אמריקאיים של הסוד הקרקעי חוצים נהר בהתקדמותם

הנחיתות הממוסקות שבוצעו בשטח-הימים — באום-כתף, בעיקר, וגם ברמה — וכן זו על החרמון (הסורי) ביוס-הכיפורים, הן בגדר איגוף-אנכיי-קרוב, שהוא, כאמור, תמרון טאקטי שנעשה בתוך איזור הלחימה לגמרי והשונה בייעודו ובמאפייניו מן האיגוף-האנכיי-העמוק. הבלל זה אינו דק וטכני, אלא רחב מאד ומהותי — למרות שדומה כי בעיני רבים מדי, בעיקר שדווקא הם בין אותם הצערי-כים לדעת ולהבין (והם אנשי הכוחות המוטסים; כלומר הצנחנים) וזה כל "איגוף-אנכי" למישגו, אין הם מבינים שהמשמעות האמיתית נקבעת דווקא עליידי התואר, "עמוק" או "קרוב", המציינו שני דברים שהם אמנם "איגוף אנכי", אבל נפרדים ושונים לגמרי.

בעייה של במן

הזדשנו הבפיסית והקבועה של האיגוף-האנכיי-העמוק נובעת, באורח בלתי-נמנע, מהיותו מאמץ עצמאי, הנוצר והמקויים בעומק שטח האוייב (המקיף אותו מכל עבר), תוך תלות מוחלטת ביכולת הלוגיסטית האווירית — כשזו צריכה להתיישם מעל טריטוריה עויינת, כלפי יעדים הכרחיים ודאיים, שהם סטאטיים לגמרי, או כימעט-לגמרי, תוצרי-הלוואי הגרוע ביותר ממכלול מאפיינים זה הוא, היעדר היכולת המעשית להנחית ולקיים באיגוף-אנכיי-עמוק עוצבות אופטימליות.

העוצבות המונחתות מן האוויר הן קלות וחלשות בהרבה מן העוצבות הרגילות, ובוודא מאלה שהיו מובאות ומופעלות במקום המוטסות, אילו היה הדבר אפשרי. כך, אוגדה מוטסת של מילחמת-העולם השנייה היתה חסרה, בתקן האורגני, את כל האמצעים הכבדים — ובעיקר הארטילריה והרכב — של דיביזיות החי"ר הרגיי-לה, לכן, עוצמת-האש, כושר-התנועה והתמרון, היכולת לגבור על מיכשולים וכיוצא-באלה, של העוצבות המוטי-סות, היו נחותים ביותר לעומת כל עוצבת-רגלים רגילה — ומה גם שהאחרונה היתה נהנית, באופן קבוע וכמוכן מאליו, מתיגבור של אלמנטי-טנקים, ארטילריה נוספת כבדה יותר ואמצעים נוספים לפי הצרכים, כושר הביצוע של עוצבת חי"ר רגילה עלה, מכל הבחינות האפשריות, במידה ניכרת או מכרעת על זה של מקבילתה המוטסת; ובוודאי כך כושר הביצוע של עוצבות משוריניות לגמריהן.

לכן, עוצבות-יבשה רגילות, אף סוג ב' או ג' (בין שנכנו ככאלה, או שהשתייכו לסוג א', אבל הפכו תשושות ומדורדרות) היכחו היטב ככנות-זתחרות — ואם נמצאו ברשותן טנקים וארטילריה גם כעדיפות — גם על עוצבות מוטי-סות, על אף שהללו אוישו כשמת כוח-האדם, היו מאימונות ומחושדות למופת ובעיות מדי-ראי יוצא דופן.

הצירוף של עוצמת-אש נחותה, היעדר יכולת לתימין רוח ממונע והיעדר היכולת להקים ולקיים מערך לוגיסטי אורגני, המתאים לצרכים, וכן "בטן" משמעותית צמודה וקבועה של הספקה, מוליד, מחוץ לחולשות החמורות הטמונות בו כבר כשלעצמו, עוד שרשרת של מיגבלות ומיגרעות נוספות. אחת מאלה — אולי ראשונה להן — היא התלות במקום המוגדר, אליו מוטלות או מוטסות ההספקה והתיגבורות, הקרוי "שטח הטלה". בזירות הרלבנטיות לנו (להבדיל מזירת בורמה, למשל) היעדר מינוע פירושו לחימה סטאטית, או גם "שטחי הטלה" הם סטאטיים, בהיותם מסופי צינור-החיים, "שטחי הטלה" הם תמיד, בהכרח, גם "יעדים חיוניים" לכוח המונחת והוא חייב בהסתחם, לכל משך זמן הזדקקותו להם, אם היעד, שלהשגתו הונחתו הכוחות, מרוחק מ-שטח הטלה, נוצרת כפילות-למעשה של המשימה ונגרם פיצול הכוח והמאמץ — תוך שרק חלקם מנוצל באורח מועיל וחלק מרוחק ומבוזבז באבטחת "שטח-הטלה", למניעת אלה מתאפיינים מיבצעי האיגוף-האנכיי-

הצרה היא, שלעיתים איזור היעד הוא שטח גרוע להטלה; וכן, לעיתים השטח הנחוץ או האפשרי להחזקה יעילה הוא קטן ביחס, ואז נוצר הכרח להרחיבו באופן מלאכותי ואף בניגוד לשיקולים המיבצעיים — על כל המשתמע מכך — רק כדי שייכלל בו נתח-קרקע המתאים להטלה; או אפילו רק על מנת להבטיח ששטח-ההטלה יהיה גדול דיו, לאפשר הטלה יעילה.

על אחת כמה וכמה כך, כאשר אין די בהטלה, אלא נחוץ להנחית כלי-טיס ויש להכין ולהחזיק שדה מתאים, שהוא בעייתי וכובל הרבה יותר משטח הטלה בלבד.

עקב אכילס

בארנהיים יכלו יחידות המוטסים הבריטיים להח"זיק מעמד מול עוצמה עדיפה, רק בגלל שהתמקמו בשטחים הבנויים או הסגורים, שבתוך העיירה ובסביבתה, ונערכו במיתחמים קטנים ביחס, שהיקנו מוצקות מירבית, בעשותם כך ביטלו מלכתחילה (אם נתעלם מן הג'מ) את עצם הסיכוי לתיגבור על-ידי הצנחה לתוך השטח המוגן, או על-ידי דאונים (שרק כאמצעותם ניתן היה או לספק אמצעי-לחימה יותר כבדים, וכן כמיות מרוכזות של אספקה, נחיתות מטוסים בוודאי שלא באו כלל בחשבון).

הבעיות החמורות — והעשויות להחמיר וללכת בהת-מדה — שגורמת התלות בשטח-הטלה והמשתמע ממנה, יצטמצמו, אפסר עד ביטול-למעשה, רק אם מדובר בפשי-סה, המונחתת בהפתעה ובמקום המרוחק מכווחת משמער-תיים של האוייב ומסתיימת עוד טרם שיעלה בידי האוייב לארגן ולהפעיל תגובה נאותה — ורק בתנאי שהפניו לא

כנייה-הצנחנים הן סיון ריק מתוכן, כמו הדורבנות שנוחרו מימי חיל-הפרשים

יתונה בחבירת כוחות נוספים שלנו, או אפילו בהשגת המשימה. מובן כי אורח-הפעולה כזה מאפיין מיבצע, אשר איננו מאמץ-עיקרי איסטרטגי, מערכתית וברר-יכלד אף לא טאקטי, וגם איננו מאמץ מישנה חשוב בתוך מאמץ-עיקרי כזה.

התלות במסוף הלוגיסטי, שהיא מוחלטת ומיידית הרבה יותר מזו של כוחות-קרקע רגילים בימצעים רגילים, וכן היות המסוף הזה — כשטח-הטלה או כשדה נחיתה — יעד חיוני בפני עצמו הדרוש אבטחה באותה דרגת חשיבות וקדימות עקרונית כמו היעד המיבצעי (או "המועיל"), יוצרים עקב-אכילס בלתי-נמנע בכל מיבצע איגוף-אנכיי-עמוק. תכופות יכוון האוייב את מאמץ-ציו נגד אותו איגוף לא כלפי הכוחות עצמם, או אפילו (המחד בעמוד 36)